

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 341/2025-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., 17. novembra 3215, Čadca, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-20Cpr/45/2019 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 181/2023-30 z 8. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. PN-20Cpr/45/2019 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 181/2023-30 z 8. júna 2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **700 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom okresného súdu v označenom

konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu. Navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 341/2025-12 zo 17. júna 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že v namietanom konaní sa sťažovateľ žalobou podanou na okresnom súde 6. decembra 2019 domáha proti žalovanému Piešťanskému stavebnému bytovému družstvu (ďalej len „žalovaný“) vyslovenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, určenia, že pracovný pomer trvá, a náhrady mzdy.

4. Spor sťažovateľa z hľadiska namietaných prietáhov v konaní bol predmetom konania pred ústavným súdom, pričom výsledkom bol nález č. k. IV. ÚS 181/2023-30 z 8. júna 2023. V označenom náleze bolo konštatované porušenie sťažovateľovho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania aj primerané finančné zadosťučinenie 1 000 eur.

5. Ústavný súd vrátil spis okresnému súdu 14. júna 2023. Dňa 14. júla 2023 bola sťažovateľova vec pridelená novej zákonnej sudkyni, ktorá nariadila termín pojednávania na 20. október 2023. Pre účely úpravy žalobného návrhu a zabezpečenia ďalšieho dokazovania bolo pojednávanie odročené. Po doručení sťažovateľovho návrhu na zmenu petitu a písomných vyjadrení sa 19. januára 2024 uskutočnilo ďalšie pojednávanie, na ktorom okresný súd uznesením pripustil zmenu žaloby a vyhlásil meritórny rozsudok.

6. Proti rozsudku podali obidve strany odvolanie (žalobca 15. februára 2024 a žalovaný 4. marca 2024).

7. Okresný súd predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu 17. apríla 2024. Vec bola krajským súdom bez rozhodnutia pripísom z 3. júla 2024 vrátená okresnému súdu. Dôvodom vrátenia bolo, že okresný súd nerozhodol o celom predmete namietaného konania.

8. Okresný súd rozhodol dopĺňacím rozsudkom č. k. PN-20Cpr/45/2019-453 z 3. septembra 2024 a doplnil meritórny rozsudok o výrok VII, ktorým zamietol žalobu v časti určenia, že pracovný pomer sťažovateľa k žalovanému založený pracovnou zmluvou z 31. augusta 2007 v znení jej dodatkov trvá (výrok VII).

9. Proti dopĺňaciemu rozsudku podal 3. októbra 2024 sťažovateľ odvolanie. Žalovaný 14. októbra 2024 doručil okresnému súdu návrh na doplnenie dopĺňacieho rozsudku o výrok týkajúci sa nároku na náhradu trov konania. Okresný súd do konca roka 2024 zabezpečoval písomné vyjadrenia strán a 16. decembra 2024 opäť predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie.

10. Krajský súd 26. februára 2025 druhýkrát vrátil spis okresnému súdu bez rozhodnutia s tým, že okresný súd má ešte rozhodnúť o trovách konania vo vzťahu k doplnenému výroku VII. Okresný súd v poradí druhým dopĺňacím rozsudkom č. k. PN-20Cpr/45/2019-491 z 11. apríla 2025 doplnil prvý dopĺňací rozsudok o výrok týkajúci sa trov konania. Druhý dopĺňací rozsudok sťažovateľovi doručil 5. mája 2025.

11. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že aj po rozhodnutí ústavného súdu je namietané konanie poznačené priet'ahmi vo forme postupného rozhodovania o nárokoch, o ktorých bolo možné rozhodnúť jedným rozsudkom, keďže skutkové okolnosti ostali nezmenené.

12. Okresný súd podľa sťažovateľa koná oneskorene a pre účely rozhodnutia vo veci neefektívne, čo má za následok objektívnymi dôvodmi neobhájiteľné predĺžovanie konania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

13. Okresný súd vo svojom vyjadrení z 10. júla 2025 stručne uviedol prehľad úkonov od 14. júna 2023. Z vyjadrenia okresného súdu vyplýva, že po ostatnom rozhodnutí ústavného súdu predseda okresného súdu opatrením č. 1SprV/467/2023 z 13. júla 2023 nariadil dohľad v namietanom konaní. Podľa okresného súdu z prehľadu úkonov je zrejmé, že postup súdu nie je poznačený zbytočnými priet'ahmi, a skutočnosť, že vo veci bolo dodatočne rozhodnuté doplnčacím rozsudkom, nie je možné považovať za neefektívny úkon. Uvedené je podporené aj tým, že zákonná sudkyňa sa v rozhodnutí (ktoré bolo krajským súdom vrátené) vyjadrila k vyčerpaniu celého predmetu konania, avšak krajský súd sa s jej právnym názorom nestotožnil. V závere vyjadrila predsedníčka okresného súdu názor, že ústavná sťažnosť je neopodstatnená.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd sa zameril na posúdenie ústavnej udržateľnosti napadnutého postupu okresného súdu v období od vydania, resp. právoplatnosti nálezu č. k. IV. ÚS 181/2023-30 z 8. júna 2023, hoci sťažovateľ v ústavnej sťažnosti atakuje celkovú dĺžku konania od podania žaloby.

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

16. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokovanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

17. Pokiaľ ide o posúdenie prvých dvoch kritérií, ústavný súd už vo svojom predchádzajúcom náleze zhodnotil, že predmet namietaného konania predstavuje bežnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov v civilnej (pracovnoprávnej) agende, neidentifikoval v ňom prvok právnej alebo skutkovej zložitosti a napokon, že v uvedenej veci ide o privilegovaný typ konania (určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a náhrada mzdy), čo odôvodňuje prísnejšie hodnotenie postupu okresného súdu. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa ani v aktuálne posudzovanej fáze ústavný súd nezistil také okolnosti, ktoré by prispeli k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

18. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v priebehu konania po právoplatnosti nálezu č. k. IV. ÚS 181/2023-30 z 8. júna 2023, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu a predloženého spisu. Okresný súd vo vymedzenom období postupoval relatívne plynulo, bez výraznejších období nečinnosti.

19. Ústavný súd však dáva do pozornosti, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna, nesústredená a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou (dohovorom) zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (m. m. I. ÚS 688/2014, III. ÚS 547/2023).

20. Vo vymedzenom posudzovanom období namietaného konania okresný súd uskutočnil dve pojednávania (20. október 2023 a 19. január 2024), pričom na druhom, po pripustení zmeny žaloby vyhlásil meritórny rozsudok. Po podaných odvolaniach a zabezpečení všetkých písomných stanovísk strán konania okresný súd predložil vec odvolaciemu súdu 17. apríla 2024. Krajský súd vec vrátil ako predčasne predloženú, pretože okresný súd „... opomenul rozhodnúť o žalobe žalobcu v časti o určenie, že pracovný pomer žalobcu k žalovanému založený pracovnou zmluvou zo dňa 31. 08. 2017 v znení jej dodatkov trvá a o náhrade trov konania vo vzťahu k tomuto nároku“.

21. Okresný súd na pojednávaní 3. septembra 2024 vyhlásil dopĺňací rozsudok, ktorým vo vymedzenej časti žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania nerozhodol a v odôvodnení uviedol, že považuje nárok žalobcu o určenie, že pracovný pomer naďalej trvá, a nárok žalovaného uplatnený vzájomnou žalobou o určenie, že nemožno od neho spravodlivo požadovať, aby žalobcu naďalej zamestnával, za dva rovnaké nároky s alternatívnymi výrokmi navrhnutými stranami konania. Žalovaný doručil okresnému súdu návrh na doplnenie dopĺňacieho rozsudku o výrok na náhradu trov konania 14. októbra 2024. Následne okresný súd opätovne 16. decembra 2024 predložil vec krajskému súdu na rozhodnutie. Odvolací súd však opäť vec vrátil bez rozhodnutia s tým, že okresný súd síce odôvodnil, prečo o trovách konania v doplňujúcom rozsudku nerozhodol, ale návrh na doplnenie bol okresnému súdu doručený po vydaní doplňujúceho rozsudku, preto s poukazom na § 225 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) mal tento návrh buď zamietnuť, alebo rozhodnúť ďalším doplňujúcim rozsudkom. Okrem toho krajský súd uviedol, že sa mu predmetné nároky nejavia ako totožné.

22. Okresný súd na pojednávaní 11. apríla 2025 rozhodol o trovách konania dopĺňacím rozsudkom tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v časti o určenie, že pracovný pomer trvá v rozsahu 100 %. Následne po podaných odvolaniach okresný súd vypracoval predkladaciu správu, ale z dôvodu konania pred ústavným súdom vec krajskému súdu nepredložil.

23. I keď je vydanie rozhodnutia vo forme dopĺňacieho rozsudku bezpochyby postupom, ktorý CSP vyslovene umožňuje, neznamená to, že v takom postupe nie je možné identifikovať nesústredenú činnosť okresného súdu. Tá v konkrétnom prípade spočíva v postupnom rozhodovaní o predmete namietaného konania, keď od ukončenia dokazovania 19. januára 2024 do podania ústavnej sťažnosti o ňom stále nie je rozhodnuté. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

24. Ústavný súd okresnému súdu neprikázal v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy konať bez zbytočných prietahov (výrok 4), keďže príkaz súdu konať bol už uložený skorším nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 181/2023-30 z 8. júna 2023 a porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd konštatoval primárne z dôvodu nesústredenej činnosti okresného súdu. Navyše, okresný súd už vec predložil krajskému súdu 29. júla 2025.

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

25. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

26. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred okresným súdom bolo poznačené nesústredenou činnosťou. Na druhej strane ústavný súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu bolo namietané konanie vo fáze predkladania odvolaciemu súdu. Ústavnému súdu sa preto javí ako postačujúce priznanie finančného zadost'učinenia 700 eur (bod 2 výroku tohto nálezu) a v prevyšujúcej časti návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

27. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti okresného súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet právneho zástupcu (bod 3 výroku tohto nálezu).

28. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorej základná sadzba tarifnej odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za jeden úkon právnej služby predstavovala v roku 2025 sumu 371 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavovala v roku 2025 sumu 14,84 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania za dva úkony právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie

ústavnej sťažnosti. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 zvýšenú o DPH, čo predstavuje celkom sumu 949,17 eur.

29. Trovy konania sťažovateľa teda predstavovali spolu sumu 949,17 eur, ktorú je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu